

Avaron jár...

Avaron jár a
holnap,
emlékezik
a mára,
gyökerek közt
botolgat,
kezét előre
tartva,
nekimegy egy
bokornak,
vér-pettyes lesz
az arca.

Végösszeg

... a mélységekből jön fel,
honnan nem jött még senki,
hová nem szállt le senki,
s már megnevezhetetlen,
akár a nedves falban
keringő víz, mely gombát
érlel a fal tövében,
az alvók homlokától
nem messze,
s nem kell hozzá
egy fél nap csak
s egy éjjel:
a vízcsepp benn marad
a láthatatlan részben,

részben és repedésben,
s egy másikon hanyatt dől
a fal, vele a többi,
a tető csak lecsusszan,
s a kémény áll meredten,
és nyílásán kiszökken
a rejtett víz a napra,
mocskos szökőkút, rajta
táncol a Nap s a Hold is,
akár a ping-pong-labda,
míg el nem fújja őket
a szél a porral együtt,
mikor

tegnap, ma, holnap,
a felhúzatlan vekker
nem csörög, s rézkakas se
ugrik a bodzafára,
hogy utolsót rikoltson,
vagy sikoltson,
száll a fejsze,
s még röptében lecsapja
fejét, vércsepp a csőrén,
taraján hangya mászkál,
távírányított kémhold
filmjén már rögzül mindez,
az elő- s utókornak,
attól függ, honnan nézzük,
nöhetne még az ember,
hogy lába földig érjen,
kétértelmű szavacskák
dögbogár és a fű közt,
az egyértelmű tények
még fedő alatt főnek,
de szaglanak, az orrát
befogva száll a varjú,
a meztelen csigának
nem épül csigaháza,

minden szó árulás lett,
valami más helyett van,
vagy volt, már múltidőben,
közelmúlt, régmúlt, mindegy,
árulás, persze másként,
hogy érdektelen félként
nézel a gyenge rügyre,
volt rügyek, volt virágok,
egyik csokrot az egyik
sírról másokra lopják,
egy csokor, s mind díszes lesz,
attól az egy csokortól,
egyhangúan zörögnek
a jambusok, a játék
karácsonyt vár, a padlás
sarkában angyalhaj csüng,
mellette angyalszárnyak,
s az angyal is, kötélén,
oldalra billent fejfel,
ki számol el felőle,
s kinek, túlélni szép lesz,
fagyöngy, sapkára tűzve,
csillag-mag minden szemben,
beledögleni még szebb.

Rákészülés egy versre

Kinck és mire jó ez
nincs reggel nincsen este
szakadatlanul ömlik
a világ százfelől és
százfelé ömlik vissza
parányi vízikagylók

tapadnak falevéltre
ki veszi őket észre
fűz-levél csónakuk
a vizet is min úsznak
az évgyűrűt amint épp
megjelenik a törzsön

egyszer és mindörökre
lemarhatatlan jelként
hét bő hét szűk esztendő
esős vagy száraz évek
a füvek ki se nőttek
a virág összezárta
kelyhét időközönként
hányszor hét év ki látta
nem lát valahol itt van
ultrába mártott spongyák
mosogatják az arcot
egyforma lesz mind végül
sütőtök kívül zöld és
belül sárga, ha dér jön
I.cptodaktylus rák, de
mi légsövünket rágja
más névre hallgat csakhogy
elég a szép szavakból
az okádás a sarkon
valóságosabb sokkal
egy fejszenyom az ujjon
örökre tanúsítja
hogyan volt fa fejsze hozzá
s hozzá kéz is mi vágta
az utókornak készült
viaszablák csöpögnek
velük a betűk rajzok
a piacok az árak
az árusok húsz ujjal
s négy marékkal az erszény
százkarú Siva osztja
negyvenkilenc pár karját
a szegénykéek közt széjjel
levágott lábak futnak
nem fut utánuk senki

por csillámlik a porban
aranypor vízfenéken
a vadkacsák nem értik
mért érdekes ez meddig
a gondolat besüpped
olvadt aszfalt cipőjét
otthagya vetkezik csak
és hasonul az úthoz
szegélykő lesz még pár perc
ki lábujjára ejti
egykor sóhajt na végre
üres káposztáshordók
szagát hordja a szél de
példásan nevelt disznók
röfögnek benn az ólban
elpárolog a csepp és
sohase ér a földre
bár odakészül mindig
míg összeáll a felhő
megúszni ezt is azt is
van szó kilátás szombat
vasárnap élni is kell
nem kell csak megszokásból
proletárok is hol van
ki akár varjú lenne
hogyan a kéményről nézze
nyakát tekerve hátra
s előre láthatár kell
várni akár egy szóra
szavakkal szíven-verve
beleköpné a porba
holnap is sistereg majd
közömbös tárgyak közt kik
túlélnek minden élet
a kivételt kivéve

kavicsként vasbetonba
kevert magot parányi
reményt hogy mindig késő
de sose késő semmi
százfelől folyik ömlik
s százfelé folyik vissza

világ fa fejsze együtt
a végső harc a végső
nincs reggel nincsen este
kis csillag szívbe tűzve
fej láb tenyér és vércsepp

„A lelkekben zajló történelem pontos krónikása Tamás Menyhért, eszközei között éppúgy megtaláljuk a népköltészet legelevezenebbben ható hagyományait, mint a modern formanyelv legéletképesebb vívmányait.” Ezeket a sorokat tíz esztendővel ezelőtt írtam, amikor Tamás Menyhért első verseskötete megjelent.

Azóta öt könyve látott napvilágot: három verseskötet és két nagy sikerű regény. A harmadikkal most készült el, a Szépirodalmi Kiadó gondozásában jelenik meg ez is, mint az eddigiek.

Tamás Menyhért ahhoz a székely népcsoporthoz tartozik, amelynek „földönfutása” Bukovinától Tolna megyéig tartott a második világháború idején. Új regénye ezekből az időkől merítkezik. Laptársunk, a Kortárs, januári számában több fejezetét közölte Tamás Menyhért új művének. Egy fejezet nekünk is jutott belőle, örömmel adjuk közre. Ez a részlet az 1941. június 17-ről 18-ra virradó éjszakán játszódik Hadikfalván, nem sokkal azelőtt, hogy a hitleri Németország megtámadta a Szovjetuniót.

B. F.

TAMÁS MENYHÉRT

ESŐRÁCSOK *

5.

Mintha... alábbhagyott volna az eső, fehérül a felhők futása, csendesül a tetőzet, a hasadékok sustorgása, nagyobbodik az ablak, világossága araszolva járja végig a dezkafalat, a szalmazigessé fekhelyeket, az összegyűrt katonapokrócokat, a szalmazigessé vászonsapkákat, a kioldódzó fejkendőket, az álmatlansággal küzdő szempillákat, az erőtlenedést felejtő mozdulatokat..., Balbina elunja világosságváró kuporgását, fölegyenesedik, lekapja a vászonsapkát, szembefordul az ablakkal, megrázza a fejét; hosszú, fekete haja világulásba szalazódik (Elég volt a sötétből, az ártó beszédből, a kígyókból, a gyermekijesztőkből, a vasfogú bábákból, a lovakat nyergelő fehér asszonyokból, a halotthívókból, a csergő kísértetekből, a fekete ördögökből, magamagát kísérti meg, aki elhiszi, hét ördög bújt a lelkünkbe, az imádkozás sem segít... , jöjj, világosság, seperd ki...), Hova cihelődsz, Balbina?, kérdi másodjára is ugyanazzal a kereső hangsúllyal Mózesné, Világosságnézőbe, feleli Balbina a napvárók örömeivel, Erősné szinte félálomban fogja be Balbina mozdulatát, szertefutó hajóról lánysága úszik a résnyi világosságba: („Ne fuss olyan sebesen, Regina”, „Érj utol”, „Érnclek...” „Milyen legény vagy, te?”, „Tudod, te jól, az egyik szemem hibádzik”, „Tudom, kinn maradt Taljánországban”, „Nem jószántamból hagytam ott”, „Én így is szeretlek”, „Így is?”, „Így is”, „Akkor a fene bánja”, „Meg az erőd”, „Az én eröm-e?”, „Nem is a Piavéba hullott kapitányodé”, „Akkor...”, „Akkor birkózz le, ha tudsz”, nézett rám a félszemével, úgy nézett, mintha azt kértem volna tőle, hogy